

Kazovszkij-kiállítás a Kutya Évében az Átrium Gallériában

Kedves Barátaim! Távollétemben még nem nyitottam meg kiállítást.* Egy fatális egyeztetési félreértés következménye ez, amiért elnézést kérek. Azzal igyekszem valamelyest jóvá tenni, hogy megírom ezt a kis fölvezető szöveget, aminek majd – ahogy ígérte – Alföldi Robi fog hangot adni ezen az – általa El Kazovszkijtól ajándékba kapott és hát persze tőle vásárolt képekből rendezett – kiállításon. A képeket ismerem, de nem látom magam előtt, hogyan rendezte el őket Robi: milyen jelentésképző kapcsolatba kerültek egymással az érintkezés, a szembe- vagy párhuzambaállítás, a tematikus ismétlés révén.

* A szöveget Alföldi Róbert olvasta föl 2018 november 22-én, az Átrium Galériában saját gyűjteményéből megrendezett *Kazovszkij 10* kiállítás megnyitóján.

Egyvalamiben azonban biztos vagyok: ennek a kiállításnak a kutya körül kell forognia. Nem azért, mert El Kazovszkijnak közismerten a kutya lett az identifikációs ikonja, afféle „aláírás“ vagy „pecsét“, amely szinte minden képén megtalálható, hanem azért, mert a kiállított képek nagy részén nemcsak *ott van* ez a farkas-kutya-sakál keverék, amit El „vegyes állatnak“ nevezett, hanem szituációban van ott, tehát nem aláírásként, hanem szereplőként. Amikor El „vegyes állatnak“ nevezte kutya-altergóját, különös élvezettel nyomatékosította az „állat“ szót, amibe ilyenkor beleértette nemcsak a „hülye állatot“, hanem a „vadállatot“ is, mindenkettőt saját én-képe integráns építőelemeként. A „vadállat“ jelentése különösen fontos volt számára: nem győzte hangsúlyozni, hogy ő húsevő lény vagy húsevő állat, a húst is hússal eszi. Ennek a „húsnak“ nagyon is valóságos jelentése volt El szótárában: a kiszemelt másakra, a festisizálódott testre mint erotikus tárgyra az állati – a vad, a zabolázhatatlan – vágy nem irányulhat másként mint hústestre. Szép fiútestet, szép alakot vagy formát az csinál belőle, hogy a közvetlen testiség síkján a vágy tárgya elérhetetlen e különös „vegyes állat“ számára. Csak szemével tudja elérni. Be kell érnie azzal, hogy nézi.

A testet mint alakot és a testet, mint húst az indoeurópai nyelvekben – a magyartól eltérően – két szóval jelölik: az újszövetségi görögben a hústest – *szárx*, a latinban *caro*, az oroszban *ploty*, az angolban *flesh*. Azért utalok erre a kettősségre, mert az itt látható képek többségén a kutya a főszereplő, a cselekmény pedig az, hogy *szemével felfalja* nézése tárgyát. Éppen azáltal falja föl, hogy tárgyat csinál belőle, hogy átható, mohó nézése tárgyá dermeszti, megkötözi, gúzsba köti a testet. Más

módon ugyanis, mint már mondtam, nem falhatja föl, más módon nem fér hozzá édes-édes tárgyához, a szép testhez. Akárhogy is – ez a képi szituációban megjelenő szerzői kutya-tekintet a húsrá, a hústestre irányul. Ezen mit sem változtat, hogy a felfalandó hústest az egyik fajta képen a fej nélküli fiútestek torzójaként, a másik fajta képen balerinaöltözékben jelenik meg. A vágy a hústestre irányul, e testi valóság elérhetetlenségét pedig a minden személyestől és emberitől megszabadított erotikus test formaszépsége vagy épp megkötözése, felöltöztetése, máskor elérhetetlen magasságba függesztése, megint máskor egy áthidalhatatlan szakadék másik oldalára helyezése érzékelteti.

2018 – a Kutya Éve. Jelképes számomra, hogy az El Kazovszkij évfordulóknak ezt az évét – kereken hetven éve született és kereken tíz éve nincs közöttünk – egy olyan kiállítás zárja, amelyen a Kutya a főszereplő. Nem merném előhozni ezt az asztrológiai vonatkozást, ha nem emlékeznék rá, milyen élvezettel kutatta-kereste az összefüggéseket a csillagok állása és saját sorsa alakulása között. Játék volt ez, a képzelet játéka, amely azonban olykor-olykor kiszabadított a kényszer-sors fogságából. A Kutya Éve egyebek mellett a szolgálat éve, lépten-nyomon azon kapja magát az ember, hogy mások után lohol, másokért szaladgál, mások ügyét intézi. Nekem is kijutott ebben az évben a szolgálatokból, amit nem bánok. Engedelmes, jó kutya voltam, egyfolytában másoknak szolgáltam, több ízben El-nek is. Kutya kötelességem volt: kinek, ha öneki nem? Így tekintem ezt a mostani kiállítási megnyitót is és így tekintem – remélem, nem veszi zokon – Alföldi Robi szolgálatát, hogy Kazovszkij-gyűjteményét így osztja meg barátaival, a közönséggel. Hiszen ez is szolgálat: El szolgálata és közszolgálat egyszerre. De ne

tévedjünk el: ez a kutya nem az a kutya, amelyik a képeken tűnik fel. El Kazovszkij kutyája nem szolgáló, nem kötelességteljesítő, nem fegyelmezett, jó kutya, hanem komisz. Félelmetes kutya, húsrá sóvárgó, vágyaktól nyűszító, követelődző kutya.

A kiállításon van egy emblematikus kutyakép: egy egész vásznat betöltő vörös színű, a szemeit szó szerint *kisírt* kutya fekete háttéren, profilban. Nem kétséges számomra, hogy ez El Kazovszkij leghűségesebb önportréja. Úgy képzelem, hogy a kiállítás összes képe – festmények és grafikák, régiek és késeiek egyaránt – e körül a kutya-portré körül rendeződnek el. Innen, erről a képről tartja szemmel – hát igen, azokkal a vágyódástól kisírt szemekkel – a kiállítás összes képét a Kutya. Szemmel tartani annyi, mint nem engedni el. A szemek itt bizony a fogak, az éles fogak szerepét játsszák. Zsákmányolnak és harapnak, felfalják a „kis aranyoskákat“ és a „nyuszifületeket“ – bekebelezik a látványt.

Szilágyi Ákos

